

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Paweł Czubik (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Pastuszko

w sprawie ze skargi Banku S.A. z siedzibą w W.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
VI ACa 925/23,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 19 lutego 2025 r.

**1. stwierdza, że przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie
w sprawie o sygn. VI ACa 925/23 nastąpiła przewlekłość
postępowania;**

**2. przyznaje Bankowi S.A. z siedzibą w W. od Skarbu Państwa
– Sądu Apelacyjnego w W. sumę pieniężną w wysokości 2000
(dwóch tysięcy) złotych za okres od 22 czerwca 2020 r. do 19
lutego 2025 r.;**

**3. nakazuje Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie zwrócić
Bankowi S.A. z siedzibą w W. opłatę od skargi w wysokości 200
(dwieście) złotych;**

**4. zasądza od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego
w Warszawie na rzecz Banku S.A. z siedzibą w W. kwotę 240
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym wraz z
odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za**

czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty;

5. oddala skargę w pozostałym zakresie.

Paweł Czubik Joanna Lemańska Grzegorz Pastuszko

UZASADNIENIE

Pismem z 14 listopada 2024 r. Bank S.A. z siedzibą w W. (dalej: „Skarżący”), reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, złożył skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, wnosząc o:

- 1) stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie prowadzonej przez Sąd Apelacyjny w Warszawie pod sygn. akt VI ACa 925/23,
- 2) przyznanie Skarżącemu od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie kwoty 2 000 zł,
- 3) zobowiązanie Sądu Apelacyjnego w Warszawie do przesłania Skarżącemu odpowiedzi na apelację w terminie 14 dni od zwrotu akt do Sądu Apelacyjnego,
- 4) zobowiązanie Sądu Apelacyjnego w Warszawie do wyznaczenia posiedzenia w terminie 1 miesiąca od zwrotu akt do Sądu Apelacyjnego,
- 5) zarządzenie zwrotu opłaty od skargi,
- 6) zasądzenie od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz Skarżącego zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W krótkim uzasadnieniu skargi wskazano, że pozwem z 18 czerwca 2020 r. Skarżący wniósł powództwo o zapłatę przeciwko A. K.. W dniu 29 grudnia 2020 r. referendarz sądowy Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, uwzględniając powództwo. Z uwagi na fakt, że miejsce pobytu pozwanej nie było znane, postanowieniem z 11 lutego 2022 r. ustanowiono dla pozwanej kuratora. Na skutek złożenia przez kuratora sprzeciwu od nakazu zapłaty, sprawa procedowana była w postępowaniu zwykłym pod sygn. III C 1376/22.

Wyrokiem z 23 listopada 2022 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie uwzględnił powództwo. Apelację od wyroku złożył kurator pozwanej. Zgodnie z kartą przekazową apelacji, Sąd Okręgowy przekazał apelację do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 31 marca 2023 r.

Jak podniesiono dalej w skardze, pomimo upływu półtora roku, Sąd Apelacyjny nie doręczył Skarżącemu odpisu apelacji. Nie wyznaczono żadnego terminu rozprawy. Jedynymi czynnościami podjętymi przez Sąd było przesłanie informacji o składzie orzekającym oraz zwrócenie się do pozwanej (której miejsce zamieszkania nadal nie jest znane), czy podtrzymuje apelację.

Pismem z 17 października 2024 r. Skarżący wniósł o podjęcie czynności w sprawie. Wniosek pozostał bez odzewu.

W konkluzji skargi podniesiono, że sytuacja, w której pomimo upływu półtora roku sąd nie tylko nie wyznacza terminu posiedzenia, ale nie dokonuje podstawowej czynności przygotowawczej, jaką jest doręczenie odpisu apelacji, skłania do stwierdzenia, że w sprawie nastąpiła przewlekłość postępowania.

W piśmie z 17 stycznia 2025 r., które wpłynęło z Sądu Apelacyjnego w Warszawie, wniesiono o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2023, poz. 1725; dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Dla

stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej złożoności, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość).

O przewlekłości postępowania można mówić zarówno wtedy, gdy sąd nie podejmuje żadnych czynności, jak i wtedy, gdy je podejmuje, ale są one nieprawidłowe i w ich następstwie dochodzi do zwłoki w rozpatrzeniu sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 24 lutego 2016 r., III SPP 53/15). Na znaczenie sprawnego rozstrzygania sporów sądowych, jako jednego z elementów zagwarantowanego konstytucyjnie prawa do sądu, zwraca się uwagę w literaturze (S. *Pikulski*, J. *Szczechowicz*, *Ludzki wymiar prawa a przewlekłość postępowania sądowego* (w:) *Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Jasudowicza*, Toruń 2004, s. 353 i n.).

Ustawa o skardze na przewlekłość nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmowano, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06 oraz z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Podobnie przyjmował Naczelny Sąd Administracyjny

(postanowienia NSA: z 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06; z 24 kwietnia 2008 r., I OPP 16/08 oraz z 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że naruszono w niej prawo do sądu w aspekcie rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Bezspornym faktem jest, że pozew wpłynął do Sądu Okręgowego 22 czerwca 2020 r. (k. 4 akt sądowych), a akta sprawy wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 4 kwietnia 2023 r. (k. 155 akt sądowych). Sąd dokonał czynności wstępnych (rejestracja sprawy, wylosowanie sędziego referenta, zawiadomienie o składzie). Zarządzeniem z 19 kwietnia 2024 r. zobowiązano pozwaną do wskazania, czy podtrzymuje apelację wniesioną przez kuratora (k. 162 akt sprawy). Zarządzenie to wykonano dopiero 15 maja 2024 r. (k. 162-163 akt sądowych). Następnie doszło do częściowego podziału referatu sędziego sprawozdawcy, co skutkowało ponownym przydziałem sprawy (k. 166 akt sądowych) i zawiadomieniem o składzie (k. 167-168 akt sprawy). Dopiero przy piśmie Sądu z 10 grudnia 2024 r. doręczono pełnomocnikowi Skarżącego odpis apelacji (k. 171 akt sądowych). Pismem z 17 października 2024 r. pełnomocnik Skarżącego zwrócił się o podjęcie czynności w sprawie (k. 177 akt sądowych). Termin rozprawy apelacyjnej, wyznaczonej pierwotnie na 5 lutego 2025 r., został zmieniony z uwagi na urlop sędziego referenta. Rozprawa odwoławcza ma odbyć się 27 lutego 2025 r.

Powyższe ustalenia przesądzają o zasadności skargi i skutkują przyjęciem, że w zaskarżonym postępowaniu zachodzi przewlekłość procedowania. Postępowanie apelacyjne trwa już ponad 22 miesiące (od 4 kwietnia 2023 r. do 19 lutego 2025 r.) i do chwili obecnej nie zostało zakończone, mimo że sprawa w pierwszej instancji zawisła 22 czerwca 2020 r. Przewlekłość występuje pomimo tego, że Skarżący złożył wniosek o podjęcie czynności w sprawie. Dopiero przy piśmie sądowym z 10 grudnia 2024 r. – a więc po ponad półtora roku od wpływu sprawy do Sądu – doręczono Skarżącemu odpis apelacji.

Niezależnie od argumentów powołanych w piśmie, jakie wpłynęło z Sądu Apelacyjnego w Warszawie (takich jak m.in. duży napływ spraw), niezakończenie postępowania apelacyjnego przez okres prawie dwóch lat narusza standard rozpoznania sprawy sądowej bez nieuzasadnionej zwłoki. W orzecznictwie Sądu

Najwyższego wskazuje się, że znaczny wpływ spraw, problemy kadrowe i obciążenie sędziów pracą pozostają bez wpływu na stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie, w której wniesiono skargę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06). Obciążenie pracą, liczba spraw oraz stan kadry orzeczniczej co najwyżej prowadzić mogą do stwierdzenia, że przewlekłość postępowania w konkretnej sprawie nie jest wynikiem zaniedbań, czy też uchybień ze strony sądu. Jednakże to na Państwie spoczywa obowiązek zorganizowania warunków należytego sprawowania władzy jurysdykcyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2022 r., I NSP 204/22).

Uwzględniając skargę, wobec sformułowania przez Skarżącego stosownego żądania, Sąd Najwyższy miał obowiązek przyznać od Skarbu Państwa sumę pieniężną, o której mowa w art. 12 ust. 4 ustawy o skardze na przewlekłość. Wskazany przepis określa granice rzeczzonej rekompensaty (2 000 – 20 000 zł), a także stanowi, że wysokość sumy pieniężnej, we wskazanych granicach, wynosi nie mniej niż 500 zł za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania.

Skarżący wniósł o zasądzenie sumy pieniężnej w wysokości 2 000 zł. Skoro postępowanie sądowe w niniejszej sprawie rozpoczęło się w czerwcu 2020 r. (k. 4 akt sądowych) i do tej pory nie zostało prawomocnie zakończone, to Sąd Najwyższy uwzględnił żądanie Skarżącego i przyznał mu sumę pieniężną w wysokości 2 000 zł za okres od 22 czerwca 2020 r. do 19 lutego 2025 r.

Ponadto nakazano Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie zwrócić Skarżącemu opłatę od skargi w wysokości 200 złotych oraz zasądzone od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz Skarżącego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia postanowienia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

W pozostałym zakresie skargę oddalono, albowiem Sąd Apelacyjny w Warszawie doręczył już pełnomocnikowi Skarżącego odpis apelacji (k. 171 i 173 akt

sądowych) oraz wyznaczył termin rozprawy apelacyjnej na 27 lutego 2025 r. (k. 180-182 akt sądowych).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji postanowienia.

Paweł Czubik Joanna Lemańska Grzegorz Pastuszko

[SOP]

[r.g.]